

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többzsöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Vármegyénk első emlékszóbra.

Bács-Bodrogh vármegyei honvédegyelet elnökeinek, Vujevich Zakárnak, átíratához képest, a vármegye alispánja készségeken közrejárta abban, hogy a zombori kir. építészeti hivatal a hazai legelső cégek (Schlick, Gans, Oetl) által benyújtott tervezeteket s költségvetéseket műszaki véleményekkel ellátta. Az építészeti hivatal tagjai hazafias buzgalommal keltek a szolgálatkészségben versenyre s a terveket komoly bírálat alá vették. Jelentésükben az Oetl-féle gyárát találták ajánlásra legméltóbbnak. Ezen obeliszk úgy méreteinek arányossága, mint izléses kivitele által, de különösen szoliditása tekintetében is, szemmel láthatólag kiemelkedik pályatársai felett.

Biztosra vesszük, hogy a döntésre illetékes vármegyei honvédegyeletnek e célra kiküldött választmányja, az Oetl-ék tervét fogadja el s ezen hitben írjuk le, amennyire rajz nélkül lehetséges, a régóta beszédben forgó emléket.

A szobor a Szivacról Hegyes községébe vezető út melletti domb tetején fog állani, úgy, hogy a mellette elrobogó vasútvonalról s az országútról egyaránt szembeszökjék s lehetőleg messzelátzó tanúja legyen a környéken lefolyt nagy időknek, hatásos felkiáltó jele a vérrrel való hazaszeretnek.

A szobrot négyszögben hat-hat méter méretű szép vasrács fogja bekeríteni; e rácsnak alul a földben 32 cm. széles és mély alapfala lesz, melyen 30 cm. vastag és széles sósokuti talpkövek lesznek megerősítve; ezekbe lesznek a rácsoszlopok illesztve s tartják a kovácsolt vaslécekkel összerősített rácspálcaikat, melyek 80 cm. magasak lesznek, a bejárat felől kétszárnyú rácskapuval ellátva. Tehát az emlék helyét 1-10 cm. kerítés fogja körülzárni.

Maga a szobor-talp 2-40 m. széles és 2-50 m. mély falazott alapon nyugszik, melybe 1-40 m. hosszú izmos vascsavarok erősítik bele. A föld színe fölött körös-körülveszi a maunthauseni vörös gránitból készült két lépcsős talapzat, melynek alsó lépcsője 2 méter, a felső pedig 1-50 m. oldalhosszal és mindegyik 25 cm. föllépéssel bír. Azért nem lehetett a fehérrel kombinált vörös alapot (mely a zöld fűvel nemzeti színt mutasson), elfogadni, mert a fehér márvány igen mállékony a vörös gránitához képest; már pedig a tartósság tekintete sokkal fontosabbnak látszott a nemzeti színre való törekvésnél, annál inkább is, mert a fehér márvány az ő tiszta színe a légköri lecsapódások stb. folytán úgy is minél előbb elvesztené. Ezen szobortalpon a márványalaptól 80 cm. magasságban körülbelül 0-5 négyszög méter területű lapok lesznek, a később megállapítandó feliratok számára.

Maga az obeliszk három darabból fog állani, melyeket erős csavarzatú vashevederek kötnek egybe.

Az alsó rész alul 1 méter erős és mérsékeltlen karesúsdóva 1-50 m. magasságon át 10 cme-tert fog, úgy, hogy felső lapja csak 90 cm. vastag. Ezen állványról merész arányokban emelkedik a 3 méteres díszes obeliszk-derek, három kecses metszésű mezőre osztva s a középső mezőben oldalankint kőbe foglalt babérszörnyű díszítve. Az obeliszk gyönyörű arányokban fog, úgy, hogy felső lapja már csak 34 cm. vastag. E fölött emelkedik az ötven cm. magas szoborfej, tetején 28 cm. átmérőjű gömbdísszel.

Mint látható, a szobor magassága — alépítmény nélkül — öt méter, s így az, a telecskai dombok csucsáról messze területre fog imponálóan állítani. Az egész szobor súlya 33 métermázsára lesz s a hegyesi vasutalomáshoz szállítva, kereken 1600 fútra fog kerülni.

Tudomásunk szerint a választásra illetékes vármegyei honvédegyeleti választmány legkésőbb még a nagyhét folyamán összeül, s ha egységes megállapodásra jut, a monumentum még husvét előtt meg fog rendelteni s hat hét alatt el fog készülni. A felavatási ünnepély napja

iránt különféle vélemények. Legindokoltabb még az, mely július 14-én, a győzelmes csata évfordulóján, kívánja azt megtartani. A feliratok kérdése sines még tisztába hozva: mindenestre legilletékesebb lenne alkalmas szöveg megállapítására a vármegyei történelmi társulat; hisz-szük is, hogy az illetők elég tapintatosak lesznek azt fölkerülni.

Ami néhány 48-as honvédnek több lapban megjelent óvását, ajánlatát, szóval a dologba való beavatkozását illeti, arra nehéz reflektálni. Nehéz pedig azért, mert a kegyelet megköti a tollat, midőn a fogadatlan prókátorok bérét kellene kiutalványoznia. Ők megnyerték a hegyesi csatát, tehát övék a dícsőség; mi meg összeszedtük a pénzt, tehát miénk lesz a szobor. És ehhez nekik csak éppen annyi közük van, mint nekünk az ő dícsőségükhöz; tehát gyönyörködhetnek benne, ha rászolgáltak; emelhetik majd jelenlétükkel az ünnepélyt, ha tetszik nekik; de tanácsot csak akkor adhatnak, ha megkérdesztenek.

Mi az ő dícsőségük megtépett koszorúit nem érintjük; ne bántsák hát ők se a mi szerzeményünket. Hiszen ártatlan cikkeikkel megtevesztethetik, ha akarják, az ügybe bele nem avatott távoli közvéleményt, felültehetik a társalgókat; de ez nem használ sem a szobornak, sem a régi honvéd névnek; sőt amannak nem is árthat, ennek igen.

A megnyitói ünnepélynél jut szerep minden arravaló jelentkezőnek; de ezt ne a jó ügyért sikerrel fáradozók meghurcolásával, ne az egyedül illetékes fórum megkerülésével, ne mosolyra fakasztó vaktöltéses újságnyalatkozatokkal, hanem a teendő megosztásával, az ügyre vonatkozó adatok gyűjtésével, szóval a 48-as nagy idők-höz és tettekhez méltó előkészülettel siessenek fogamatossítani.

Ez a fogadatlan prókátorokhoz végső szavunk.

Ők valaha tettek, most beszélnek; mi nem beszélünk, hanem cselekszünk s nyugodtan várjuk a komoly emberek méltányos bírálatát.

Bács-Bodrogh megye műútjairól.

Hazánkban a törvényhatóságok közgazdaságilag legfontosabb teendőjét úthálózatok műszaki kiépítése képezi. A jó közlekedés teremti meg az ipart és kereskedelmet és emeli ezek mellett a földművelést is a legmagasabb fokra. Különösen áll ez megyénk dúságság, de óriási terjedelmű és természetes közlekedési eszközökkel nélküli területére. A megye törvényhatósága ezen igazságot már a hetvenes évek közepén fölismerte, hazánkban talán páratlanul álló erélyvel hozzá is látott az úthálózat kiépítéséhez. Az elért eredmény már is imponáló nagyságú. Eltekintve a városok közeleseitől (hasított és kockakövezektől, pedig ezek is tetemes hosszúsággal bírnak) eddig már 120 km. hosszú útvonal van kiépítve. Ezek közül 90 km. kavics-, 29-2 km. pedig kongó-burkolattal van ellátva. Főntartásuk már is tetemes összeggel terheli a közmunka-megváltás alapját. De, bár az a határ, midőn a közmunka-megváltás alapja csupán a meglévő utak főtartására lesz egyedül elegendő, még megközelítve is alig van, már is érdekesnek tartom fölvetni azon kérdést, hogy a megye körülményeinek szem előtt tartása mellett, az útnemek melyik faja, a kavicsolt vagy a klinkerűt felel-e meg úgy finánciális, mint közgazdasági szempontból érdekeinknek a legjobban. E kérdés megoldásától függ, hogy a rendelkezésünkre álló alapot érdekeinknek megfelelően a lehető legjobban felhasználva, úthálózatunkat a legnagyobb mértékben kiépíthessük.

Mielőtt azonban a finánciális szempontból tekintetbe veendő építési és fentartási költségeket a két útnemre külön-külön szembe állítanám egymással, egész általánosságban kívánom a megye úthálózatát úgy a francia, mint a magyar államutakkal összehasonlítani. A francia államutakra vonatkozó adatokat a „Neue Freie Presse” idei 8068. számában megjelent ismertetésből, a magyar államutakra vonatkozókat pedig a közm. és közl. m. kir. miniszterium által kiadott „A hazai közmunka és közlekedési ügyek története és fejlődése” című munkából vettem.

Minden egyébtől eltekintve, csak az úttest (az útburkolat) költségeit véve számításba, a zombor-apatini út méterje 16 fútra, a kula-eservenkaui út méterje 15 fútra, a gombos-bogojevai út 13 fútra 77 krba, a csak 4 m. széles zombor-kernyai út 13 fútra 60 krba, átlag tehát mint 14 fútra került útjaink folyó méterje, még ha tekintetbe vesszük is, hogy az 1885-ben épült borsódi út — vállalkozónak hasznot alig hajtott — egységárai alapján az előbbi utak szerint kiépítve csak 11 fútra 31 krba került volna.

A folyton kedvezőbbé vált forgalmi viszonyok, a berendezéseikben mindjobban emelkedő vállalatok növekedő versenye, az útépités költségeit is némileg apasztotta ugyan, de hogy a legutóbb említett aránylag igen alacsony ár is, még mindig igen magas, azt a francia és a magyar állami utakkal való összehasonlítás fogja a legvilágosabban mutatni.

Franciaország 1886. év végén 37,593 km. állami műúttal bírt, ezek építésének összköltsége — frankját 44 krral számítva — 196,988,000 fútra volt, úgy hogy egy kilométer (= km.) átlag 5240 fútra 40 krba, méterje tehát 5 fútra 24 krba került.

Magyarország államútjai 1883. év végén 7160 km-t tettek ki, építésük összesen pedig 56,107,462 fútra, kilométerenként átlag tehát 7836 fútra (méterenként 7 fútra 84 krba) kerültek.

Utjaink előállítását a főbbi adatok helyett csak 11,000 fútról véve kilométerenként, építési költségek mégis a francia államutakkal szemben 110%, a magyar államutakkal szemben pedig 40%-al mutatkozik nagyobbak. Ez óriási differenciákat az útépitésnél felhasználó anyagok szállításának különböző költségei idézik elő. Franciaországban az ottani igen sűrű esatornahálózat mellett, a szállítás alig jöhet számba, a magyar államutaknál a kavics-termelés mindig az úthoz közel történvén, a kavics szállítása aránylag még mindig kicsiny, ellenben megyékben hol a kavicsot csak a szomszédos, de igen gyakran távolabbi megyékből kell szállítani, nem esoda, hogy a szállítás már óriási költségeket igényel. Így például, míg a magyar államutakon felhasználó kavics az útra kiszállítva átlag csak 3 fútra 20 krba került köbméterenként, addig nálunk a legesőbben beszerzett kavics köbméterje 7 fútra került és kerül. A borsódi úthoz házilag beszerzett szt.-lőrinci bányakavics a vasúti állomáshoz érkeve és onnan az állomáshoz esatlakozó útra kiszállítva 7 fútra több került, holott termelési ára Szt.-Lőrincben csak 45 kr. Mert a szállítás ha vasúton vagy még sokkal nagyobb mértékben ha kocsin történik, rendkívüli költséggel van összekötve.

Csupán mellékesen említem meg, hogy ha a francia és a magyar államutak költségei között lévő főbb említett különbséget — mit pedig jogosan tehetünk — a esatornák folytán használható vizen való szállításnak tudjuk be, akkor a franciák csupán állami útjaik építésénél mintegy 90 millió forintot takarítottak meg.

Áttérve a fentartás költségeire, meg kell jegyez-nem, hogy a megyei utaknál az adatokat a közmunka-alap könyveléséből, tehát a tényleg teljesített fizetések-ből állítottam össze, a melyek úgy 1885. mint 1886-ban teljesítve lettek. Természetesen a kifizetésből nem lehet a felhasználás idejére is következtetést vonni, miért is az évenkénti kiadás oly utaknál, melyek csak újabbban készültek, a tényleges fentartást nem adják egész híven, ellenben már régebbi idők óta fenálló utaknál, e két összeg igen közel összeesik. A kongótéglá-utakra nézve ez utóbbi eset áll, míg a kavicsutakra azonban némileg az első eset. Mintán azonban rendszeresebb adatok nem állottak rendelkezésemre, kénytelen voltam a kifizetések bizon megállapítható nagyobb eltéréseinek kiegyenlítése mellett a fizetésekből vett adatokkal beérni.

A lejjebb felsorolt költségek is, csupán és kizárólag az útburkolat fentartására és építésére vonatkoznak.

Megjegyzem még, hogy a tengeri kongótéglá-utaz az összehasonlításokból egészen kihagytam, mivel a kérdéses 1885. és 1886-ik években azonos burkolásjavítások nem fordulván elő, a fentartás költségei túlzottan kedvező eredményt adnának.

A fentartásra 1885-ben 94,7 km.-nyi hosszú útszakaszon összesen 62,160 fútra és így kilométerenként 654 fútra, míg ellenben 1886-ban 107,2 km.-nyi úton összesen 86,954 fútra és így km.-ként 811 fútra lett felhasználva anyagbeszerzés és munkadíjakra, bele nem véve a kezelési költségeket. E két év átlaga 732 fútra, azaz a 14,000 fútra építési költség 5,2% -a.

Franciaországban az államutak főtartása 1886-ban év- és kilométerenként 288 fútra 80 kr., és így az építés költségeinek 4,4% -ába, a magyar államutaknál pedig 394 fútra és így 5,3% -ába került. A százalékok általánosságban meglehetősen összevágók, a kis különbséget valószínűleg a szállítás növekedő nagyságának tudható be. Ez másrészt az adatoknak a tényleges állapottal való megegyezését is igazolja némileg.

A részletes összehasonlításokra áttérve, az adatok a következőképpen állanak egymással szemben:

I. A kavicsutak főtartása.

a) 1885-ben.	
1. Zúzott kavics beszerzés	12,225 fútra — kr.
2. Mintegy 6500 m ³ megyei tulajdonú képező dunai kavicsnak az utakra való szállítása	20,953 fútra 62 kr.
3. Munkadíjak és egyebekre	3320 fútra — kr.
4. A dunai kavics értéke minimum	15,000 fútra — kr.
és így összesen	51,498 fútra 62 kr.
b) 1886-ban.	
1. Mintegy 1800 m ³ zúzott kavics-beszerzés	9322 fútra — kr.
2. Mintegy 11,000 m ³ megyei tulajdonú képező dunai kavics szállítására	34,837 fútra 25 kr.
3. Szt.-Lőrinci bányakavics beszerzés	1846 fútra 82 kr.
4. Munkadíj és egyebekre	3325 fútra 44 kr.

5. A 11,000 m³ dunai kavics értéke minimum 27,500 frt — kr. és így összesen 76,831 frt 51 kr.

A kavics-utak kilométerjének fentartása — tekintve, hogy 1885-ben a verbász-sztanisási, valamint a borsódi útrészeket még fentartási kiadást nem igényeltek, és így ezen részek a fentebbi adatokhoz nem járultak, és így ezen évben csak 77,2 km, míg 1886-ban már 90,2 km volt a fentartott utak hossza — tehát 1885-ben 662 frt 80 krba, míg 1886-ban 853 frt 60 krba, átlag pedig 758 frt 20 krba került.

Ezekkel szemben a bezdáni klinker-út fentartása:

a) 1885-ben.	
1. 890 m ³ homokbeszerzés	1332 frt — kr.
2. 1014 m ³ homok, mit Bezdán községe tartozott szállítani a 1 frt 50 krral számítva	1521 frt — kr.
3. 240,000 drb új klinkerbeszerzés a 22 frt	5310 frt 90 kr.
4. Mintegy 10,000 m ² burkolat-megújítás	2498 frt 15 kr.
összesen	10,662 frt 05 kr.
5. Ebből azonban levonandó mintegy 180 ezer régi klinker eladásánál befolyt	738 frt 84 kr.
marad fentartásra 1885-ben	9923 frt 20 kr.
b) 1886-ban.	
1. 2900 m ³ homok 1 frt 50 krral	3835 frt — kr.
2. 1014 m ³ Bezdán által szállított homok a 1 frt 50 krral	1521 frt — kr.
3. 180,000 drb új klinker 22 frtjával	3780 frt — kr.
4. 5668 m ² burkolat-megújítás	1386 frt 65 kr.
összesen	10,522 frt 65 kr.
5. de ebből mint bevétel le kell vonni:	
a) a klinker-eladásból befolyt 14 frt 54 kr.	
b) a megye-székház udvarán fölhasznált 95,000 klinker értéke minimum 385 frt 50 kr.	400 frt — kr.
marad fentartásra 1886-ban	10,122 frt 65 kr.

A klinkerút hossza 17,2 km., ennélfogva fentartása kilométerenként 1885-ben 576 frt 93 kr, 1886-ban 588 frt 61 kr, a két évből vett átlag szerint tehát 582 frt 77 krba került.

A kavicsutaknál 1885. és 1886. között a fentartás rendkívüli különbözetet mutat, ezt részben az okozta, hogy a teljesen új kavicsutak a forgalom által csak lassan kezdetnek igénybe vétetni, így igen tetemes részek csak az 1885-ik év folyamán alatt jött folyton növekedő mértékben használat alá, minek folytán a használat már sokkal általánosabb lévén, természetesen a fentartásnak is növekedni kellett. Másrészt azonban nem tagadhatni, hogy a folyamankvies fölhasználása részben átalakításoként kellene hogy szerepeljen, a mennyiben a zúzott kavicsréteg fölött, a forgalom jogosult panaszainak kielégítése végett puhább réteggel szolgálna. De csak részben tekinthető a dunai kavics használata átalakítás és így új munkának, mivel eltekintve attól, hogy használata által a zúzott kavics szükséglet határozottan eszikken, a dunai kavics leginkább már véle bekavicsolva volt útrészekre lett nagyobb mértékben fölhasználva. E két év átlaga azonban meggyőződésem szerint a fentartás költségeit igen megközelíti, annál is inkább, mivel a fizetések és a felhasználás közötti időbeli differenciák két év átlagából, ha nem is egészen, de nagyrészt kiesnek.

De nehogy a kavicsutakra nézve a legkisebb kételet is fömradjon, a kavicsút fentartási összegét évenként és kilométerenként az 1885. évből nyert — tehát a kisebb összeget (662 frt 80 kr helyett) 660 frtra kikérteve fogom a klinkerútánál 1886-ban nyert nagyobb (588 frt 61 kr helyett) 590 frtra kikérteve összegeket fölvevett klinker fentartásával összehasonlítani. Csak ugy mellesken említem meg, hogy az igen élénk forgalmu bezdáni klinkerút abszolút nem bír nyári úttal és így egész éven át igénybe van véve, míg ellenben a kavicsutak mellett kivétel nélkül jó nyári út lévén, a kavicsburkolat az év egy nagyrésztében nem is lett avagy csak igen kis mértékben lett igénybe véve; ezt azonban számításba nem akartam venni.

A kavicsút fentartására szükséges 660 frt 70 frttal nagyobb, semmint a klinkerút szükséges 590 frttal fentartás. Ezen 70 frtnak, mint évenként kiadott többletnek, tökéltörlesztéssel össze nem kötött 4% kamatot hozó 1700 frt fele lehet meg. A kavicsút tehát, a legkedvezőbb összehasonlítás esetén is, csak az esetben volna a klinkerútal finánciális szempontból egyenlő értékű, ha kilométerenként 1700 frttal volna nála olcsóbb.

Az előállítás árára nézve természetesen a tényleg fölmerült költségeket nem vehetjük számításba, a mennyiben más és más útvonalról lévén szó, az előállítás költségei is folyton mások lesznek. Tulajdonképen minden kiépítendő útvonalnál előirányzati költségek alapján volna az útpítés rendszere a legelőszérűben megállapítható. Célom azonban az lévén, hogy megvizsgáljam, vajjon nem volna-e megynék területén általában olcsóbb a klinker, semmint a kavicsút, az építés költségeinek összehasonlításánál ismét előnyben fogom részesíteni a kavicsutakat. Ugyanis a klinkernek a 16 kmnél hosszabb bezdáni úton a kijávitásoknál fölmerült egységárakat, míg a kavicsnál, az eddig ezen utaknál elért galacsonyabb egységárakat fogom, a borsódi útpítésnél elért árakkal azonosan, az árelemzés összeállításának alapjául venni. A bezdáni úton kizárólag kősi szállítás és pedig tetemes hossza fordul elő, míg ellenben a borsódi 2-5 km. útnál kősi szállítás csak igen rövid hossza fordul elő. Általánosságban tehát a borsódi rövid út kiépítése kedvezőbb az árakra nézve, mintsem a hosszabb bezdán-zombori út.

Az eddig épített utaktól eltérőleg a borsódi útrészlet a zúzott kavicsréteg fölött még egy szt.-lörinci bányakavicsréteggel bír. Ugyancsak ily harmadik réteggel fog a palánka-újvidéki útburkolat is elláthatni. Szükségesnek véltem tehát a kavicsutak mind a két módosításához egy-egy árelemzést készíteni.

I. Hármás rétegű kavicsút.
(15 cm. alapkővezés, 10 cm. zúzott, 10 cm. folyó vagy bányakavicsrétegből, 40×10 cm. szegélykőből álló 5 m. széles útburkolat kilométerjéhez kell.)

1. 1000 m ² kétoldalt lévő szegélykő a — frt 42 kr.	420 frt.
2. 4800 m ² alapkővezés a — frt 15 kr.	5520 frt.
3. 5000 m ² zúzott kavicsréteg a — frt 70 kr.	3500 frt.
4. 5000 m ² bányakavicsréteg a — frt 70 kr.	3500 frt.

Összesen tehát, a borsódi út költségeivel teljesen megegyezőleg 12940 frt.

II. Kettős rétegű kavicsút.
(15 cm. magas alapkővezés, 10 cm. magas zúzott kavicsrétegből és 40 10 cm-es szegélykőből álló 5,00 m. széles útburkolat kilométerenként szükséges.)

1. 1000 m ² kétoldalt lévő szegélykő 42 kr.	420 frt — kr.
2. 4800 m ² alapkővezés 1 frt 15 kr.	5520 frt — kr.
3. 5000 m ² zúzott kavicsréteg 70 kr.	3500 frt — kr.

A kettős rétegű kavicsút kilométerje kerül tehát 9440 frt — kr.

III. Klinker-út.
(kilométerje kerül 5,00 m. szélesség mellett)

1. 400 ezer klinker a 22 frt — kr.	8800 frt — kr.
2. 400 m ² homok a 1 frt 50 kr.	600 frt — kr.
3. 5000 m ² burkolás munkadíja (házi kezeléssel 1886-ban tett próba alkalmával csak 19 krba jött) a 25 kr.	1250 frt — kr.

és így összesen 10650 frt — kr.

Ha az így kiszámított építési költségekhez hozzáadjuk a fentartásoknak (660 frt és 590 frtnak) megfelelő tökéket, akkor

1. a hármás rétegű kavicsút 12940 frt + 16500 frt = 29440 frt, 2. a kettős rétegű kavicsút 9440 frt + 16500 frt = 25940 frt, és végül 3. a klinker-út 10650 frt + 14750 frt = 25400 frt kiadást követel kilométerenként, ha a kamatlatat az útpítéskezéseknél előforduló nagyobb összegeknél jogosan csak 4%-nak vesszük. Látnuk tehát, hogy a kavicsút a legkedvezőbb figyelembevétel mellett is 500 frttal, vagyis 2,2% drágább kilométerenként, semmint a klinker-út.

Ezen finánciális eredmény a kavicsutakra még kedvezőtenebbé válik, ha meggondoljuk, hogy a fentartás kisebb költsége miatt, majdan a megyei közmunka-alap igen közel 12% al több klinker-utat volna képes folyton jókarban tartani, semmint kavicsutat. Más szavakkal, ha klinkert építünk, 12%-kal hosszabb hálózatot építhetünk, mintsem hogyha kavicsutakat készítenek. Nem szabad e mellett azt sem elfelednünk, hogy ezen eredményt a kettős rétegű kavicsutakkal szemben állítottuk és illetve mutattuk ki, pedig az utjabban elfogadott, egy esetben pedig kiépített, hármás rétegű kavicsutak, oly előnyököt biztosítanak a közönséges kavicsutak fölött, hogy a közönség fokozódó igényét többé a kettős rétegű kavicsút kielégíteni nem fogja.

Ha pedig a hármás rendszerű úttal hasonlítjuk össze a klinkerutakat, ugy ez utóbbi még kedvezőbb viszonyba jut. Elismerem ugyan, hogy önkényesnek látszhat az az eljárás, hogy ugy a hármás, mint a kettős rendszerű kavicsutak fentartását évi 660 frtra tettem, de utólag igazolhatom. A borsódi út 1885. decemberben lett felülvizsgálva és átvéve, az azóta beszerzett és a fentartásra szolgáló szt.-lörinci kavics került 3064 frt 82 krba, a múlt évről áthozott, illetve megmaradt szt.-lörinci kavics volt közel 200 m³ a 7 frttal 1400 frt, föl lett tehát 1886-ban használva 1665 frt. Miután az út hossza 2-5 km., azért kilométerje egy év alatt 666 frt 40 kr fentartást igényelt és így a főnebb vett 660 frt fentartást jogosan vettem a hármás rétegűnél is használatba.

Az ezen jóval rendszerű kavicsutakkal összehasonlítva, a klinker kilométerenként 4040 frttal volna olcsóbb. A kavicsút rendszere mellett megmaradva föltétlenül ezen, finánciális szempontból rendkívül kedvezőtlen útnemre kell áttérnünk, mivel a fokozódott igények a kettős rendszerű utat el fogják vetni. Hogy vajjon a kettős rétegű, de hengerelt kavicsutak, mely előállítás és fentartási költségeket igényelnek, azt adatok hiányában nem állíthattam össze, de legjobban esetben is a tárgyalás két kavicsútján között maradva, csak a hármás rétegű kavicsútal szemben mutathatna fel némi javulást.

Finánciális szempontból, a legkedvezőtlenebb adatelespórtítás ellenére is, megyei úthálózatunk kiépítésénél a klinkerutak kell legelőnyösebbnek elfogadnunk. Műszaki szempontból a kiépített klinkerút és a jó kavicsút között különbség nem fordul elő. A klinkerút a kettős rétegű kavics fölött azonban határozottan elsőséget érdemel, mivel befejezése után tényleg kész is, míg a kettős rétegű kavics csak a forgalom által esiszóldódik (hogy így mondjam) igazi műtúra, — de csak az esetben, ha az útfentartásról érdeylen és azonnal gondoskodunk.

A forgalom szempontjából lényeges különbséget a jó kavics- és a klinkerút között nem igen venni észre, ha csak a klinkert puhábbnak nem tartjuk. De ezt elenyészlyozza a „jó” kavicsút simasága. Azonban ne feledjük a rossz klinkerutak a rossz kavicsutakkal szembeállítani, és akkor a kavicsút előbb romlik meg, még újkorában is, semmint a klinker megviselet korban. Végleg elhanyagolt állapotban azt hiszem, hogy a klinker a rosszabb. De ez már oly végtel, melylyel számolhunk nem is szabad.

A bezdáni úton jelenleg használt klinker anyagára térve át, azt ki nem elégítőnek kellett már is jelentenem, min azonban a jelenlegi kis fogyasztás mellett segítenünk nem lehet. De a megyében számos nagyterjedelmű és kitűnő agyagtelepekkel bírnak, a kellő felhasználás mellett a legjava klinkert is sikerülne produkálnunk. Es hogy ily kitűnő klinker mellett az út fentartása lényegesen csökkene költségre nézve, az természetes, de egyúttal arról is meg vagyok győződve, hogy a klinker előállítás ára a rendszeresített építkezés folytán szükségelt nagyobb quantum miatt semmi esetre sem emelkedne. A rendszer elfogadásával tehát — természetesen kellő intézkedéseket föltételezve — a klinkerút finánciális szempontból a jelenleg föltüntetettől is kedvezőbbé lenne.

A klinkertermelés behozatala a téglaiipart eddig nálunk nem ismert fökora fogja emelni. Megyénk tehát egy kifejlődött és a virágzás lehetőségével bíró iparral gazdagodnék. Időszakonként föl-fölszokott ugyan benünket telenségekükből rázni a „partoljuk a hazai ipart” jelszó. De eddig sem a társadalom, sem a törvényhatóságok nem igen mozdították elő annak fejlődését. Mert politikai felhevülésünkben messze mentünk, ha messzebb fekvő hazai vidékek iparával ideig-óráig helyettesítettük a külföldi ipareikkeit. A messze keresés itt is a csak készlet fogyasztó, teremteni, nevelni nem tudó régi jó magyart jellemzi. Eddigélé csak az állam tett, bizony nagy áldozatok árán, valamint. Itt volna már az ideje, hogy az egyes törvényhatóságok is hatáskörükben ipart teremtsenek ott, a hol azt áldozatok nélkül, avagy kisebb áldozatok árán is, a siker reményében megtehetik. Megyénkben a közmunka megváltásának alapjának felhasználásával ezt áldozatok nélkül, sőt finánciális előnyvel, megtehetjük: ipart teremthetünk, melynek jövője van és a mely meg fogja akadályozni azt, hogy a közmunka alap egy igen tetemes része, visszahozhatatlanul más megyékbe vándoroljon.

A téglaiipar jövőjére nézve csak megemlítem, hogy feladata nemcsak az utak építésének anyagot szolgáltatni, de feladata lesz egyúttal az is, hogy városaink borzadalmas hasított kövezéseit kiszorítsa, hogy lehetővé tegye a gyalogjárók kérdését esnőség és biztonság szerint kifogástalanul megoldani. De nagy hatást fog az építésre is a „rohbau“-nak nevezett építési módor lehetővé tétele mellett gyakorolni.

A törvényhatóságok a kezdet tagadhatatlan nehézségeivel tehát egy a közmunka megváltás alapjának finánciálisan legkedvezőbb felhasználása, mint a megye gazdaságának kifejlődése iránt tartozó kötelességéből kifolyólag meg kellene küzdenie.

Kikindai Aladár.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA”

X. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvmondájába küldendők.

Hírek.

Kinevezés. A vármegye főispánja kinevezte közgazgatási gyakornoknak a központi Szemző Károly végzett jogászt; az almásai szolgabírószákhoz pedig ideiglenes minőségű járási írnoknak Szalay Dezsőt.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Csizsár Béla szarvasi kir. járásbírószákhoz joggyakornokot az újvidéki kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Baja díszpolgára. Jankovich Aurélt az ímént visszalépett főispánt, Baja város iránt szerzett kiváló érdemei elismeréséül a városi közgyűlés egyhangulag a város díszpolgárává választotta.

Újévi üdvözlés megváltása címén Horváth Imre doroszlói plébános 2 frtot küldött de az alispáni hivatalhoz. Ezen összeget előbbi köléseinkhez pótlólag ímmit nyugtatjuk.

Provizórium. A helybeli gör. kel. egyházköz-ség ügykezelési elnökévé Kupuszarevits Lyubomir, helybeli esperes-lelkész ur nevezették ki; tehát ezentúl a hitközség gazdászati és házi ügyei az ő elnökelete alatt fognak vitattatni. Gerade, wie bei uns, in Meidlingau!

Meghívás. A Bács-Bodrogh megyei Gazdasági Egyesület f. évi április hó 3-án (vasárnap) délután 3 órakor a megyeház kistermében igazgató választmányi ülést tart, melyre az ig. választmányi tagjait tisztelettel meghívom. Zombor, 1887. március 30. Schmausz Endre, elnök.

Az ág. ev. híveknek tudomásul adatik, hogy husvét első ünnepén délelőtt 10 órakor Gallé Emil egyh. felügyelő házában isteni tisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívattak. Korossy Emil s. k., ág. ev. lelkész.

Meghívás. Bács-Bodrogh vármegye állandó választmányja a megye házépítészéről, továbbá a közmunka és utépítési, valamint a betegápolási és székház-építési alapokról 1889. évre szerkesztett számadások, nemkülömben a megyei költségvetés, pénztári főkönyvek, naplók, okmányok és számvéviségi utalvány-nyilvántartások alapján összeállított számadások megvizsgálása és az 1886. évi XXI. t. c. 17. §. értelmében 15 napi közszemlére való kitétele céljából folyó évi ápril hó 2-ik napján reggeli 9 órakor a megye székházának I. emeleti kistermében ülést tartand, melyre az állandó választmány tagjait ezennel tisztelettel meghívom. Kelt Zomborban, 1887. évi március hó 27-én. Schmausz Endre alispán.

Egyházközségi ülés folyik, midőn ezen sorokat írjuk. Sok és fontos tárgya van, melyeket legközelebb részletesen ismertetünk. Most csak annyit, hogy a 30 virilista, 30 választott, 12 tisztségviselői tag közül — a jövő-menőkkel együtt — 16-an voltak jelen; a többinek . . . elég a becsület, annak megszolgálása már mellesken. Amint a gyűlésen beszéltek, szegény tanítónk már megint aligha kapnak elcséjen fizetést, mert a kvótára nem telik a városi kasszából. Hogy van az, hogy csak éppen a tanítókra nem futja ki soha?

Halálozás. Poór Dániel nyugalmazott topolyai jegyző, hosszas és kinos szenvedés után, szerdán reggel elhunyt. Temetése tegnap d. u. 4 órakor ment végbe. Béke hamvaira.

Pályázatot hirdet a es. és kir. közös hadügy-miniszterium tengerészeti osztálya, a fiúmei es. és kir. tengerészeti akadémiában a jövő tanévre 13 ingyenes és fél díjmentes kinstári és fizetéses helyre. Pályázhatnak az osztrák vagy magyar állampolgárok fiai, kik testileg egy a katonai nevelésre mint a tengeri szolgálatra alkalmasak, kielégítő erkölcsi magaviseletet tanúsítottak, a 14. életévüket már betöltötték és a 16-ikat még tal nem haladták, a középiskolák négy alsó osztályát kielégítő eredménnyel elvégezték. A kinstári helyekre a tisztek, az állami és udvari hivatalnokok fiai előnyvel bírnak. Az élelmezési átalány egész fizetéses helyért 800 frt, fél díjmentes helyért 400 frt. A kérvények aug. 10-ig a közös hadügyminiszteriumhoz intézendők.

Az ideji fegyvergyakorlatok tárgyában a honvédelmi miniszter terjedelmes rendeletet boesáttott ki, mely a közös hadseregbeli tartalékos tisztek és katonák, valamint a szabadságot állományu honvédtisztek és hon-

védék behívás zős hadseregből az 1882. 1883. tartalékos tiszti zási évfolyam kos tisztek, kik a tényleges sz lasztása követel időre terjed; v kik a múlt évben beszünt sok ez évben tisztek fegyver gényssége ped napig tart. Az nulás módozat köréből behíva tartalékból a áthelyezett tisz latok alól oly kötelezettségük akik már nem hogy minden gyakorlatokba szabadságotl vergyakorlatok ség legénység 1882. és 1883. hadságotl állol latok utóptlas génysség gyal vonatesapatok badságotl állo gyakorlat rova vassági tanfól

Ösztör díj-egylet val ösztöndíjakból nyozott ösztö 100 frtos ös. megyet. hall díjat Haibrum frtos egylet orv. halgató.

Halál r. kath. hitkö sok évi kinos

Tüzes délelőtt 9 óe pette, Illits S meretlen okbe kéntes tüzölde nok-helvettes

a tüzhelyen r duzzasztva, Il mányba kapta s dacára anna titott, a tüzöl hető, hogy a állhatták. Fr előbb, mintse embert és eg még valahol megsemmisít

nyult, mert a szomszédjánál 4 ember a tó egylet működ

dacára, a tűz pusztító elem titásainak az nem elégedet

Illits Száva s mozva volt 3 szalma és a a pusztító el

mint az előb kalmával, hó merveket ne odaadó buzz

Ezen egylet megalakult

alkalmossal v

vitették am atengedett v

hatóságok a ságát már h

partfogolnák jak fáradság

Halá hály, dorosz hűdésben je

A tanítóit je hátra. Vene ilyen igen s

rétegből. B

Böle levelezőnk í zető uton 3

talált. Edől lehetett küi

előtt gordin ezen lelene

állítván, ho bek pedig 3

mint a ma tartják.

Figy vatnak, ho nak 22790. jukra vona

építészeti kább, meri könyvet el értelmében.

Kér tányi hivat kezdete ne az iskola k nak arról, nyolekor h

Csu kezdemény kulöbön.

védék behívási módozatait tartalmazza. E szerint a közös hadseregből az idej fegyvergyakorlatokra hivatnak az 1882., 1880. és 1878. sorozási évfolyamba tartozó tartalékos tisztek és tartalékos legénység; a többi sorozási évfolyam egyéves önkéntesből előléptetett tartalékos tisztek, kiknek tartalékbeli szolgálati kötelezettsége a tényleges szolgálatnak huzamosabb időre történt elhalasztása következtében, a szabályszerű hét évnél rövidebb időre terjed; végül a tisztek s a legénységnek az a része, kik a múlt évi fegyvergyakorlatot elmulasztották. A múlt évben beszüntetett fegyvergyakorlatot az illető tartalékosok ez évben utánpótolni nem kötelesek. A tartalékos tisztek fegyvergyakorlata a törvényszerű 4 hétig, a legénység pedig általában 13 napig, s a lovasságnál 28 napig tart. Az őszi nagy fegyvergyakorlatra való bevonulás módozatai később állapították meg. A honvédség köréből behivatnak; a múlt év végén a közös hadsereg tartalékából a honvédségek szabadságot állományába áthelyezett tisztek; azok, akik a múlt évi fegyvergyakorlatok alól oly feltétel alatt lettek felmentve, hogy ebbeli kötelezettségüknek az idén tartoznak eleget tenni; azok, akik már nem védkötelesek, de azon kötelezettségüknek, hogy minden három évben egyszer tartoznak a fegyvergyakorlatokban résztvenni, nem tettek eleget; a többi szabadságot állományú tisztek közül azok, akik a fegyvergyakorlatokban legutóbbiban vettek részt; s a honvédség legénységéből azok, akik az 1885., 1884., 1883., 1882. és 1880. években avattattak fel, továbbá az a szabadságot állományú legénység, mely a fegyvergyakorlatok utópotlására kötelezve van. A honvédtisztek és legénység gyakorlata 35 napig fog tartani. A tüzér- és vonatcsapatok tartalékából a honvédséghez áthelyezett szabadságot állományába áthelyezett tiszteket a fegyvergyakorlat rovására már elején 35 napig tartó külön lovassági tanfolyamba fogják behívni.

Ösztöndíj. Az országos magyar izraelita ösztöndíj-egylet választmányja az 1886-87. tanévre hirdetett ösztöndíjakból a következő megyei földieknek adományozott ösztöndíjakat: a Kohn Salamon és Josefa-féle 100 ftos ösztöndíjat Langer Benő (Szeged) IV. é. műegyet. hallg.; a Singer Vilmos-féle 100 ftos ösztöndíjat Hailbrum Arthur (Zenta) II. é. orv. hallg. és a 100 ftos egyleti ösztöndíjat Spitzer Adolf (Parabuty) I. é. orv. hallgató.

Halálozás. Id. Podhorszky József az újvidéki r. kath. hitközség egykori pénztárnoka, 64 éves korában sok évi kínos szenvedés után meghalt.

Tűzesetek. Szabályai levelezőnk írja: E hó 21-én délelőtt 9 és 10 óra közt, a legnagyobb szélvész közepette, Illits Száva, helybeli lakos polyvás, felszerében ismeretlen okból, tűz támadt s dacára annak, hogy az önkéntes tűzoltó-egylet tagjai ifj. Vince Márton főparancsnok-helyettes vezetés alatt, a tűz keletkezése után azonnal a tűzhelyen megjelentek, a pusztító lángok az orkán által duzzasztva, Illits Czvetta kertjében felhalmozva volt takarmányba kaptak. A tűz rövid idő alatt 11 helyen égett, s dacára annak, hogy a tűz egyszerre több helyen pusztított, a tűzoltók együttes és buzgó működésének köszönhető, hogy a romboló elemnek már d. e. 11 órakor utját állhatták. Erre a tűzoltók a tűzhelyről elvonultak, de előbb, mintsem elmentek volna, minden osztályból 1—1 embert és egy hydrophort hagytak vissza, hogy a netán még valahol lappangva elrejtőző kigyó fejét amint felül, megsemmisítsék. Ezen elővigyázat igen hasznosnak bizonyult, mert d. u. 4 és 5 óra közt Illits Száva harmadik szomszédjánál tört ki a tűz, melyet az őrségen maradt 4 ember a továbbterjedésben megátolt, erre az egész egylet működő tagjai megjelentek és az erős északi szél dacára, a tűzet rövid félóra alatt, lokalizálták. Azonban a pusztító elem, dacára, hogy két ízben megkísérelt pusztításának az önkéntes tűzoltó-egylet tagjai elejét vették, nem elégedett meg, hanem f. hó 22-én reggel 6 óra körül Illits Száva szomszédja udvarában és kertjében összehalmozva volt 3 kup kukoricaszár, egy kup nád, három kazal szalma és a polyvás kigyuladtak egyszerre, de a tűzoltók a pusztító elem ezen utolsó kitérését épügy elfojtották, mint az előbbi kettőt. Azon roppant erős északi szél alkalmával, hogy ezen három ízben keletkezett tűz nagyobb mérvet nem öltött, ez csak az önkéntes tűzoltó-egylet odaadó buzgalmanak és fegyelmességének köszönhető. Ezen egylet ez évi március hó 14-én volt egy éve, hogy megalakult, azóta ez volt a hatodik tüzeset, és minden alkalommal meguntatta életrelvőségét. De azért még nem vihették annyira, hogy a község egy szobát őrtenyául átengedett volna nekik. Igen üdvös lenne, ha a felsőbb hatóságok az ily ifjú és üdvös egyletet, mely életrelvőségét már hat ízben a napnál fényesebben beigazolta, pártfogolnák, illetve támogatnák. A buzgó tűzoltók fogadják fáradságukért számos szabályi lakos köszönetét.

Halálozás. Doroszlóról írják: Krappenheim Mihály, doroszlói kántortanító, 43 éves korában agyszélhűdéssel jobblétre szenderült f. évi március hó 28-án. A tanítói pályán 23 évig működött. Özveggyet hagyott hátra. Vendégszeretetről általában ismert volt, s mint ilyen igen sok jó barátot számlított a társadalom minden rétegéből. Béke poraira.

Böles Salamont Csurognak! Alsóvidéki levelezőnk írja: F. hó 23-án B.-Földváról Csurogra vezető úton 6 ember egy ép kis esecsemő fiú gyermeket talált. Eddig még se anyját, se illetőségi helyét nem lehetett kitűzni. Ezen eset jelenleg a csuroghi elüljáróság előtt gordiuszi esemő képez; mert az ittlevő magyarok ezen leleneit a r. k. templomban akarják kereszteltetni, állítván, hogy a lelene magyar anyától származik, a szerbek pedig a szerb templomban, szintén azon érvel élve, mint a magyarok, a leleneit szerb szülöktől eredőnek tartják.

Figyelmeztetés. A kazántulajdonosok felhívatnak, hogy a közmunka- és közlekedési miniszteriumnak 22790. ex 1886. számú rendelete alapján, a kazánjukra vonatkozó összes okmányokat a megyei királyi építészeti hivatalhoz minél előbb küldjék be annál inkább, mert ha a nyár folyamán kellően kiállított kazánkönyvet előmutatni nem tudnak, munkájuk ama rendelet értelmében, be fog szüntetni.

Kérelem a rendőrséghez. Kérjük a kapitányi hivatalt szíveskedjék intézkedni, hogy az iskola kezdete ne essék össze a marhák kihajtásával; és miután az iskola kezdetét törvény állapítja meg, gondoskodjanak arról, hogy a legelőre vonuló jószág ne éppen fél nyolekora hajtassék ki. Egy atya.

Csuroghon Jovánovits József községi aljegyző kezdeményezése folytán, önkéntes tűzoltó-egylet van alakulban.

Orvosválasztás. Adán dr. Sztruhák István, volt bajai tisztí főorvos, egyhangulag városi orvossá választott.

Templomrablás Ó-Becsén. Rácz Ferenc kántor e hó 27-én az ó-becei róm. kath. templomban rablót fogott. Az eset így történt: E napon a szokásos évi gyónóbüsz tartatván, a hívek buzgósa a templomban elhelyezett perselyekről is kegyeletesebben emlékezett meg. E körülménynek tulajdonítható, hogy egy suhanc a perselyekre vetette szeméit s áhítatosság után elrejtőzve, a templomba záratta be magát. Esti fél hétkor érdemes kántorunk nevével az eszések által tisztára mosott templom mellett járdán sétálva, szívta a kellemesen üdítő éert, midőn zenei finom érzéke a templomban gyenge neszt, csoszogást hall. Tapasztalásból tudván, hogy az általa elbűszítotott halottak lelkei haza nem járnak, először: mert jól el vannak énekelve; másodsor: ha jó dolguk van, haza nem kíváncznak; harmadsor: ha rossz dolguk van, sem éresztik; szükségképpen azon végeredményre jutott, hogy a benn csoszogó lélek bizonyval testtel s vérrel bíró anyagi lény, kit minden esetre meg kell fogni. Kántor ur rögtön végére is járt a dolognak. Elhívatta az egyházfiat, a szomszédokat, a porkolábokat s a templom kellő óvatossággal felhívattván, megcsipegette a rablót egy 15 éves siketnéma suhanc képében, ki az összes 7 perselyt feltörte s tartalmát, mintegy 40 frtot már zsebében hordta. Hogy annál nagyobb biztonságban működhessek, az oldalajtót belülről bezárta. Minden fiókot kikutatott, a tabernakulumot is kinyitotta. Legutóbb azon mesterkedett, hogy az oldalajtó előtti belső kövezetet felszedi s talán a küszöb alját kiásva, elmenekül; jelek által azt is tudatta, hogy a fiójtó zárját is volt szándéka lefeszíteni s úgy elmenekülni. Kellemetlen a dologban, hogy vele beszélni nem lehet s így nem tudhatni voltak-e einkostársai? bár jelbeszéde azt sejteti, hogy egy koldufiával volt szövetkezve. A porkolábok a tettest kellőképp meglátván szuronyok közt szállították börtönbe. Önkényt merülnek fel a gondolatok, bir-e ezen szegény siketnéma fiú tettének, a szörnyű templomrablás bizonyos bűnének tudatával? midőn ő soha sem értette meg szülői oktató szavát, a lelképásztor jóakaratu tanítását? — Bűnt követett-e el, vagy csak vétséget, mikor az „nervus rerum gerendarum”, a „pénz”, reá is oly hüvös eszébot gyakorolt, hogy megszerzésére még az ily vétkes eszektől sem írtózott. Mindez az igazságszolgáltatás dolga. — Egy másik levelezőnk pedig a következőket írja: Folyó hó 27-én este 7—8 óra között nagy népesüület tanúja volt az, akik a r. k. templom felé vezető utja. Lelkészek, rendőrök nagy sietséggel igyekeztek be a templom sekrestyéjébe, mert jó zenehallású kántorunk arrahaladában valami neszt hallott ki a templomból s a sekrestye kulcslyukára illesztvén szemét, valami árnyat látott ott elvonulni. Zörgetett, kérdezett, de mi felelet sem nyervén, rögtön a harangzóért futtatott, ki is megérkezvén, a templomba való bevonulás a legszebb rendben, minden eshetőségnek megfontolása mellett, megtörtént. A kutatás azonnal megindítatván, a sekrestyében, a templom szentélyében semmi gyanus. A templom hajójában azonban ott találtak egy ismeretes siketnéma 16—17 éves fiút. Természetesen mindenki abban volt, hogy ez véletlenül bennmaradt s félvén, de meg siketnéma is levén, nem merde és nem tudta magát észrevétni. Hogy is gondolná valaki azt, hogy egy siketnéma suhanc büntetendő cselekmény elkövetése céljából merde volna magát a templomba bezáratni! pedig a tapasztaltak ezt igazolták és az emberismerőknek és jogászoknak szép anyag nyújtottak a gondolkodás és vitakozáshoz. Ugyanis a siketnéma mákvirág olyan kiürítette valamennyi persely tartalmát, sőt egy úlján szekrényt is, a melynek létezését csak a beavatottabbak ismerték, alul szétvágyva, szintén megfosztotta tartalmától. Körülbelül 32—35 frtot tesz ki a lopott pénzösszeg. Az előnyomozás, a mennyire ez egy siketnémával eszközölhető volt, kiderítette azt, hogy egy a községben rovvott előéletéről nagyon is ismeretes legény lehetett a felbujtató és beoktató, mert a tettes jelekkel tudatta, hogy vala hová magát vezetetni kéri s egyenesen az előbbi rovvott egyén lakához vezette a rendőrséget, azt azonban hom nem taláván, másnap elfogott és tettét be is ismerte. A további vizsgálat feladata kideríteni, mikép lehetett egy nem halló, nem beszélő egyént annyira betanítani, hogy az egy templom majdnem rejtett szekrényét meg-rabolni lett képes.

Döntvények. A királyi kuria büntetőosztálya Csémegi Károly elnöklete alatt a napokban teljes ülést tartott, mely alkalommal a következő két döntvény szövege lett hitelesítve: 1. A napszámoként fizetett, bár hosszabb és megszakítatlan időn át ugyanazon munkaadónál munkában álló személy által a reá bízott teendők körében elkövetett lopásra a btk. 336. §. 1. pontja nem alkalmazható. 2. A kir. törvényszék hatósági körébe tartozó és hivatalból üldöződó büntetett vagy vétség miatt indított bünvádi ügyben, sértett felet, a mennyiben a vádat kizárólag ő képviselte, a büntetés súlyosbítása végett a felelőbész joga nem illeti.

Új zeneművek. Herezbenberger Dezső, Sándor primásunk tehetséges fia, mint halljuk, újabban ismét két típetőt szerzett, melyek „Angella” név alatt legközelebb megjelennek. Az egyik Fernbach Angella, a másik Schaffner Angella kisasszonynak van ajánlva. A műveket, akik hallották, nagyon sikerülteknek mondják.

Kuriai határozat népiskolai fegyelmi ügyben. Egy népiskolában előfordult fegyelmi ügyre, a melyt fokozatos föllebbzés következtében a legfőbb királyi ítélőszék döntött el, felhívjuk olvasóink figyelmét. Az ügy lefolyása következő volt. Két iskolás fiú a templomban az isteni tiszteletet zavaró magaviseletet tanusított. Az iskolaszéki elnök ezen fenyték alá eső magaviseletért a két fiút, a községi bíró által a jogosultság határait meg nem haladó módon, megverette. A gyermekek szülei ez ellen a királyi törvényszék előtt panaszt emeltek. A törvényszék a büntető eljárást megszüntette. Fokozatos föllebbvitel következtében a királyi kuria annak az elvnek az alapján, hogy az iskolaszéki elnöknek az iskolába járó tanulók felett fegyelmi joga van, a büntető törvénykönyv 313. §-nak alkalmazásával az alsóbb bíróságok megszüntető végzéseit jóvá hagyta, mert a vádlott községi bíró a rakoncátlanok iskolás gyermekeket, az iskolaszéki elnök rendelkezésére, jogosítva volt megveretni.

Az ártézi kut furását a jövő hét elején már meg fogják kezdeni.

A m. kir. pénzügyminisztertől. Tájékoztást kívánok szerezni mindazon illetékekről, melyek ez

időszert egyes községekben a helyben termelt vagy oda bevitt szesz, pálinka és egyéb szeszt tartalmazó italok (szilviorium, slivovic, borovicska, fenyővíz, rum, liqueur, rosoglio stb.) után községi pótlék, beviteli díj, regale díj, vagy más hasonló címen a szesz termelőktől, fogyasztóktól, illetőleg a szóban levő italok kimérésével, vagy azoknak elárúsításával foglalkozó egyénektől, vagy a bevitt eszközök feleltől a községi pénztár javára szedtetnek. Felhívom emnélfogva a tek. alispáni hivatal, hogy a mennyiben a hatósága alatti megye egyes községeiben ilyen illetékek szedtetnének: az ezen díjszedésre vonatkozó szabályzatokat, szabályrendeleteket vagy másnemű intézkedéseket, illetőleg szerződéseket és árszabásokat egy-egy másolatos példányban ide terjessze fel, részletes írott szabályzat nem léteben pedig a díjszedés mérvét és módozatait, valamint azt is jelentse fel, hogy a díjszedés milyen hatósági határozattal nyert jóváhagyást, s hogy mennyit tett az egyes községek e című évi nyers jövedelmé az 1885. és 1886. évben. Abban az esetben ha a tek. alispáni hivatal hatósági területén a szesz és szesz italok után ilyen fogyasztási adó pótlékok egyáltalán nem szedtetnének: erről kellő tájékoztatás végett szintén jelentés teendő. Az ebbeli adatok felterjesztésére záros határidőül f. évi ápril hó 15. napját tűzöm ki, elvárván a tek. alispáni hivaltól, hogy ezen határnapig minden tekintetben pontos adatokat fog rendelkezésemre bocsátani. Budapest, 1887. március hó 17-én. Tisza s. k.

Ó-Becséről írják: Községünkben a sorozás végebe ment, még pedig oly eredménnyel, hogy a sorhabba már az első korosztály kiadta a kontingensét járásunk mivel sem maradt adós. — A Tisza nagyon árad és felő, hogy kiöntvén, szokásos pusztításait ismételn fogja.

A nagyhét. A zombori róm. kath. templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartani.

Virágvasárnapon 10 órakor pálmáágak megáldása s körmenet, mire a Passióval a nagymise következik. Délután fél 4 órakor magyar sz. beszéd.

Szerdán délután 4 órakor gyász-szoloszma Jeremiás siralmával s a „Miserere”.

Csütörtökön reggel 9 órakor nagymise közal-dozással; délután mint rendszeren.

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és Keresztimáddal; mire a Szentség a szent Sír-hoz vitetik, ezután bunyevác sz. beszéd, melynek végzetével processió vezetetik a Kalváriához, homnt a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere”. Esti 7 órakor a szent Sírál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dícsékekkel, ezután a profeciák, keresztút szentelés, és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 7/2 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kisse és német szent beszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác szent beszéd; 10 órakor ünnepélyes nagy mise, délután 3 órakor vesemye.

Városi közgyűlés.

Tartott f. évi március hó 30-án.

Főispán ur ő méltósága megnyitván a közgyűlést, jelentést tesz a számonkérő szék eljárásáról s örvendetes tudomásul hozza, hogy eltekintve a nagyon is csekély hátraléktól, a tapasztalt rend felett a számonkérő szék megelégedését nyilváníthatja.

Olvastott a belügyminiszteriumnak intézvénye a szervezési szabályrendelet és a városi tisztviselők, segéd-s kezelőszemélyzet nyugdíjintézete iránt alkotott szabályrendelet némely szakaszainak módosítása. Az utóbbinál a törvényhatóság a szolgákat is felvette a nyugdíjintézetbe; a főbb módosítás a szabályrendeletben különösen az, hogy teljes fizetéssel való nyugalmazatásra nézve nem 35, hanem 40 szolgálati évt kívánatlik.

A serfőzési jog meghosszabbítása iránt, tekintettel arra, hogy a sermérii ügy a belügyminiszteriumnál elintéztést vár s elintézésre május elejéig ha nyerne is megoldást, e végett az árverési pályázatot még sem lehetne hirdetni, kérvényező Schaffner Károlynak a jog félére meghosszabbítatik.

A közmunkaváltási díjra nézve megmarad az eddigi, kettős fogat után járó 2 frt 80 kr, egyszersmind utasítottat a tanács, hogy a jövő költségvetésig a méltányosságot szem előtt tartva, javaslatot terjesszen a közgyűlés elé a közmunkaváltási díjaknak adó alapján levendő kivetése iránt. Az előfogati díj 1 frtről 1 frt 20 krra emeltetett. A közmunka költségvetés a mérnöki előírnyzat szerint, kezelésre nézve 420 frt, hidak építésére 100 frt, utak fentartására 5000 frt irányoztatott elő.

A többi aprólékos tárgyak elintézése után az időközben a Falcione Gyula ösztöndíjra nézve leérkezett miniszteri leirat olvastatván, helybenhagyatik 2 új ösztöndíjnak szervezése, egyben a Knezevits Dezsőnek odaítelt Falcione-féle ösztöndíj a miniszterium által jóváhagyatik. Juhász Árpád ösztöndíját illetőleg a közgyűlés a magas miniszteriumnak félreértésből tett észrevételeit elozlatandó, dr. Margalits Ede indítványára, őt pártolólag új fölterjesztést fog tenni.

Néhai Gruber Vince főkapitány, Morokvasits István számtiszt, Süttő János bukoviái erdőőr, Tomits Miklós őrmester örökösének halálozása negyed, Nicolits György I. alkaptányának pedig 250 forint jutalomdíj kiutalványoztatik.

A jegyzőkönyv hitelesítésére elnöklő főispán dr. Spitzer Mór, dr. Sztójkovits Péter és Torma József biz. tagokat bizza meg.

Nem is tudtam, merre, hova . . .

Nem is tudtam, merre, hova,
Csak bolyongtam egymagamban,
És — nem tudom, hogy jöttem rá,
Egy akkordot dúdolgattam;
Régi dal már, de még sokszor hallani:
„Ablakodnál úgy elfogott valami.”

Azt se bántam, hogy kacagva
Szállott velem a szél szembe:
Jártam-bolygtam céltalanul,
Elmélyedve, elmerengve,
Ajkamon a dal homályos hangjai:
„Ablakodnál úgy elfogott valami.”

Jártam-bolygtam . . . és végre is
Megállottam akaratlan
Egy kicsi ház ablakánál;
Feledte ott a dalt ajkam.
De szívemben visszacsengtek hangjai:
Mert elfogott, úgy elfogott valami.

Márton Pál.

Naptár. Április.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár
1 Pént.	7 fájld. sz.	Hugó	20 Sab. v.
2 Szom.	P. Ferenc	Amália	21 Jakab ap.
3 Vas	B 8 Vir.gvas	B Viragvas	22 D 5 Vaz. á.
4 Hétfő	Ambrus	Ambrus	23 Nikon
5 Kedd	Vince	Vince	24 Zakariás

Felelos szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
La tulajdonos es kiadó: BITTERMANN NANDOR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok által ezennel közhírré tétetik, miszerint vagyombukott Stein Sámuel fia ó-verbázi cég csődválasztmányának f. évi március 29-én 14. sz. a. kelt határozata folytán ajánlati tárgyalás útján eladatnak:

1-ör. A tömeg javára összeirt és 8745 frt 99 krra becsült vegyeskereskedés. Megjegyzetjük azonban, itt ezen becsértékből az időközben bírói felhatalmazás alapján szabad kézből történt eladásból befolyt összeg már levonattott.

2-ör. Egy Garret-féle 5566. számú 4 lóerejű gőzcséplőgép; egy 4 lóerejű lócséplőgép; egy sorvetőgép; egy Schutleworth-féle vetőgép; egy 6 lóerejű Máté-féle gőzmozdony; egy Marschall-féle 8 lóerejű gőzmozdony és cséplő mindenemü ehhez tartozó segédszerkezetekkel; egy Garret-féle 6 lóerejű gőzmozdony és cséplő, mindenféle segédszerkezetekkel; egy Ramson-féle álló motor (2 lóerejű) és egy Koczó Pál-féle cséplőgép minden segédszerkezetekkel, melyek összesen bírólilag 6090 frtra vannak becsülve.

A zárt írásbeli ajánlatokhoz, melyek külön a vegyeskereskedésre és külön a gépekre adandók, a kintintetett becsérték 10%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bántapénz fejében becsatolandó és az ajánlatok **f. évi április hó 12-ig** alulírott tömeggondnokhoz benyújtandók. Az ajánlattevők ajánlataiknak a csődválasztmányi el- vagy el nem fogadásáról **f. évi április 15-ike** után a tömeggondnoknál nyerhetnek értesítést és ugyanitt kötele a vevő a teljes vételért **f. évi május hó 1-ig** készpénzben lefizetni. Ha a vevő fizetési kötelezettségének pontosan eleget nem tenne, úgy letett bántapénzét a csődtömeg javára elveszti és a csődválasztmány az eladott tárgyak felett szabad rendelkezési jogot nyer.

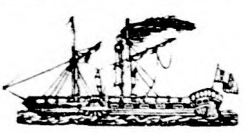
A vevő a megvett csődtömeget csak a vételár teljes lefizetése után veheti birtokába és a vétel után járó illetéket egyedül ő fizeti. Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni tartozik, hogy az árverési feltételeket ismeri, és hogy azoknak magát aláveti. A csődtömeget alulírott tömeggondnoknál betekinthező és ugyanitt bővebb felvilágosítás is szerezhető.

Zomborban, 1887. évi március hóban.

Dr. Schuller Simon

ügyvéd,
mint vlonkott Stein Sámuel fia cég tömeggondnoka.

3—1

Az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság bezdáni ügynöksége tisztelettel értesíti az üzleti feleket, hogy további intézkedésig liszt és őrlőtermények után Budapestről Bezdán és Zomborig 36. Szivac, Cservenka, Kúla és Verbászig pedig 48 kr. beleértve valamennyi mellékletű díj- és 100 kiloként számítatik, ezen tételektől a fenti számlát az év végén az

eredeti feladó vevények

előmutatása mellett (melyek az illető malmoktól beszerezhetők) **külön 10 % (refactiót) visszatérítést** engedélyez.

Bezdánban, 1887. március 1-én.

3—3

Az ügynökség.

500. szám.

1887.

Pályázat.

Karavukova községében egy a kataszteri munkálatban teljesen jártas egyénre 2—3 óra szükségesség lévén, felhivatnak mindazok, kik ezen munkálat elkészítésére vállalkozni óhajtanak, miszerint személyesen alulírotthoz forduljanak.

Fizetése havonként 40 forint.

Megjegyzetjük, hogy az illető jó magaviselet és szorgalomnak kifejtése mellett továbbra is nyerhet alkalmazást.

Karavukován, 1887. március hó 25-én.

Rumbach Mihály,

jegyző.

3—2

Haszonbérleti hirdetmény.

Alsó-Roglatica pusztán levő Vojnits Izabella, Mór, Máté és Pista közös tulajdonát képező 540 katasztrális hold föld, 1 magtár, 1 ökörstálló, 1 lóistálló és 2 cselédházzal **Zomborban a vármegyeháznál ifju Vojnits Pista aljegyző urnál 1887-ik évi április hó 12-én d. e. 10 órakor** 3 esetleg 6 évre nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe fogadni. Kikiáltási ár 8000 frt évi bérösszeg. Feltetelek megtudhatók Vojnits Máté szolgabirónál Almáson és ifju Vojnits Pista aljegyzőnél Zomborban.

Kelt Bács-Almáson, 1887. március hó 25-én.

3—2

Vojnits Máté.

302. szám.

1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 8394/p. 1886. számú végzése által Raich Jakab és Krausz budapesti cég javára Rajcer Cecília ns-militárius lakos ellen 386 frt tőke, ennek 1886. évi november hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 50 kr. perkiöltés költség erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírólilag le- és felülfoglalt és 575 frt 98 krra becsült rőfös árucikkek és bolti szerelvények és egy tányérmérlegből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1851/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ns-Militárius alperes takásán leendő eszközzésére **1887-ik évi április hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi április hó 1-én.

Cservenka Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

Gyógyszerész gyakornok kerestetik.

Lux Mihály gyógyszerész ur Sztanisicon, egy jó házból való ifjút, ki legalább 5—6 gym. osztályt végzett, gyakornoknak elfogad. — A nála megtudható feltételek igen előnyösek. 6—2

Zombori Takarékpénztár.

HIRDETMEY.

A Zombori Takarékpénztár bérházában

az első emeleten a saroklakás:
4 utcai szoba, nagy előszoba, konyha,
kamara, pince és padlás

1887. évi május hó 1-től bérbeadó.

Bővebb értesítést ad

a Zombori Takarékpénztár
Igazgatósága.

4—4

Két kazal, melyben 200 kocsi

jó széna

van, egészben vagy ölszámra is eladó. Az ára: **Sztankovits Lázár** sztapári szállásán megtudható.

3—2

Zombor, 1887. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Helyiség-változtatás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint

nőiszabó-műhelyemet

f. évi április 1-én a **főutcába, Falcione Nándor** ur házába, I. emelet, tettem át.

Több éven át szerzett tapasztalataim által sikerült jeles munkacörökre tenni szert, mielő kifolyólag azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **olcsó munkaár** mellett igen jó munkákkal szolgálhatok.

Együttal tudatom a n. é. közönséggel, hogy mérsékelt díj mellett a **szabászatban alapos oktatást** adok; továbbá, hogy olcsó áron **derék-mintákkal mérték szerint is szolgállok.**

Vidéki megrendeléseket lelkiismeretesen foganatosítok. Legújabb szövetekből, ugyszintén a hozzávalókból bérmentve küldök mintákat, azoknak méterenkénti, úgy teljes öltözetek árának pontos megjelölése mellett. Ily vidéki megrendeléseknél kérek egy jól testhez álló derekat és a szoknya hosszúságát.

Mindenemü **dívatlapok** (francia és angol különlegességek) mindenkor megtekinthetők nálam.

Számos megrendelést várva, maradtam

mély tisztelettel

Sohr Sándor,

nőiszabó.

2—1

Zongora eladás.

Egy új, szépen kiállított és pompás hangu zongora — helyszüke miatt — eladó. E zongora még csak másfél év előtt négyszáz forinton vétetett meg, s zeneértők igen kitünőnek találták. Bővebb értesítéssel szolgál az alulírott.

Bulkeszen, 1887. március 28-án.

Gotthardt Sámuel.

268 és 269. sz.

1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 5950. és 5952. 1886. számú végzése által dr. Czvetkovits Péter ügyvéd zombori lakos javára Mattarits Izán (Andrin) zombori lakos ellen 450 és 150 frt tőke, ennek 1885. évi január és március hó 1. napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 117 frt 80 kr. perkiöltés költség erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírólilag le- és felülfoglalt és 1535 frtra becsült gabonaművek, lovak, gazdasági eszközök, juhok és sertések által álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 705. és 1158/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a városháza udvarán leendő eszközzésére **1887. évi április hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi március hó 28. án.

Cservenka Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

300. szám.

bv. 1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 7683. 7682., 7681/p. 1884. számú végzése által Bochner János brünni cég javára Theodorovits S. zombori lakos ellen 299. 150 és 50 frt tőke, ennek 1884. évi július, június és május hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 75 frt 10 kr. perkiöltés költség erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bírólilag lefoglalt és 1250 frtra becsült 50 db női kabátból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 7508/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban alperes üzletében leendő eszközzésére **1887-ik évi április hó 15-ik napjának délelőtti 8 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi április hó 1-én.

Cservenka Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

X. év

ELŐ
Egész év
Fél évre
Negyed é
A lap sze
küldemény
nek, any
donos

Egyes szám

Zombor sz
T

immár az í
kott higgad
s egyttal
nak elfoglal
működést
nyesétől, az
érdekében

Hogy
alulírottak
tunkat.

Zombor
egyetlen eg
díg az orsz
latához tar
eljárást ar
tevékenyen

Ebből
polgárainak
is, azon fő
jainak orsz
városunk é
mozdítása.
tartozik a
iránt nincs
nyúltság?
lános, mint
ezeknek a
méltányos
gálni fogja

A kö
feltevés té
replő elle
eddiggi ké
sukhoz ké
és helyi
lás módja
vös intéz
szem elől
nevezetese
lyes táma
kálására
fordították
lendítették
mány köz

Ily
viselőink
nem vonj
növelték
gét; és i
sunk érde
nem tudá

Ez
azon in
gárok, a
ból, mint
nyatló ve
immár a
szakítva
kész táu
álló neh
dozó kit
től orszá
tosabbat

Ily
azon tis
okolt né
tettel ar
jövőre o
aki ugy
folytán
városunk
és tud